

Határtalan Régészet

Régészeti ismeretterjesztő magazin

Megjelenik: negyedévente
Ára: 990 Ft
Előfizetve: 750 Ft

Főszerkesztő, szerkesztőségvezető
Felföldi Szabolcs

Szerkesztőségi referens, szakmai koordinátor
Bácsmegi Gábor

Szerkesztő
Szilágyi Kata

Képszerkesztő
Keresztes Noémi Ninetta
Litauzski Zoltán

Olvasószerkesztő, korrektor
Széll Katalin

Grafika, nyomdai előkészítés
Magyar Milán (Móra Ferenc Múzeum)
Donka Gergely (Móra Ferenc Múzeum)

Szerkesztőség
Cím: 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3.
Telefon: +36-62-549-040
Fax: +36-62-549-049
E-mail: info@mfm.u-szeged.hu

A magazin hivatalos weboldala
www.hatartalanregeszett.hu

A magazin Facebook-oldala
Határtalan Régészet

Kiadja
Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3.

Felelős kiadó
Fogas Ottó igazgató

Nyomdai kivitelezés
Generál Nyomda Kft., 6728 Szeged, Kollégiumi út 11/h

Felelős vezető
Humya Ágnes

Terjesztés
LAPKER Zrt. országos hálózatán keresztül,
Relay, Inmedio üzletekben, hipermarketekben és üzletláncokban,
kiemelt postahivatalokban

Terjesztés gondozása
HÍRVILÁG Press Kft.
Telefon/fax: +36-1-411-0491
E-mail: hirvilag.press@hirvilagpress.com

Előfizetésben terjeszti
Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság,
Postacím: 1900 Budapest

Előfizethető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknel, valamint megrendelhető:

e-mailben a hirlapelofizetes@posta.hu címen
és telefonon a +36-80-444-444-es számon.

továbbá a szerkesztőségben:

e-mailben a hatartalanreg@gmail.com címen
és telefonon a +36-20-310-8707-es számon.

Észrevételeiket a +36-1-767-8262-es számon jelenthetik be.

Éves előfizetési díj: 3.000 Ft

Hirdetéssel kapcsolatos információ
+36-20-221-9299

Terjesztéssel és előfizetéssel kapcsolatos információ
+36-20-310-8707

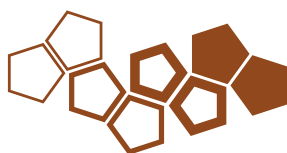
ISSN 2416-3074

Az ősi Selyemút

Lassan, komótosan haladó, selyem-
tekerccsekkel megpakolt tevekaraván
a perzselő nap sugaraiban vibráló sárga
homokbuckák gerincén. Talán ez a leg-
első kép, ami mindenkinek felvillan,
ha az ősi Selyemútról van szó. Eurázsia
legjelentősebb és legrégebb kereske-
delmi útvonala azonban nem csupán
a luxustermékek, így a selyem, a por-
celán vagy a különleges fűszerek sok ezer kilométeres kereskedelmi
útvonalát jelentette, de egy olyan komplex hálózatot is, melyen vallási
eszmék, információk, találmányok és technikai újítások is széleseben
terjedhettek. Egy olyan bonyolult struktúra volt ez, mely a Kr. e. 3–2.
századtól egészen a 16–17. századig biztosította a Kelet és a Nyugat
közötti összekötést, egy olyan világban, ahol csupán a kereskedők,
diplomata, térítő szerzetesek teremthették meg a kapcsolatot a két
távoli térség között. A két kontinensen és sok országon keresztülha-
ladó Selyemút egykori csodáit csak most kezdjük igazán felfedezni és
megérteni, köszönhetően a mintegy száz éve megindult és manapság
egyre intenzívebbé váló régészeti kutatásoknak. 2020-as első számunk
nemcsak a velencei kalmár, Marco Polo nyomába ered, de csodálatos
képek, remek írások segítségével össze is foglalja mindazt, amit az ősi
Selyemút világáról 2020-ban tudni lehet. Így a Selyemút kutatásával
foglalkozó hazai tudósokat elsőként összefogó „Selyemút Kutatócso-
port” kutatói segítségével betekinthetünk egy villanásnyira a Selyemút
vallásainak és kultúráinak kölcsönhatásaiba, Hermész alakjának válto-
zásaiba a Selyemút mentén, a vaskengyel elterjedésének történetébe,
a Római Birodalom érméinek kalandos történetébe, vagy akár egy ötö-
rök rovásírásos jóskönyv titkaiba. Szó esik a magyarországi kínai por-
celánleletekről, de a közel-keleti világhírű romváros, Dura átadásának
történetéről is. A magyarországi régészeti leletanyag szerelmesei sem
maradnak azonban olvasnivaló nélkül, hiszen izgalmas cikket kínálunk
a hazai germán telepekről, dunántúli római utakról vagy épp bronzkori
kincsleletekről is. Megéri velünk tartani!

Felföldi Szabolcs
Főszerkesztő

◼ Címlapsztori	5
A Selyemút kutatása – FELFÖLDI SZABOLCS	5
Vallások és kultúrák kölcsönhatása a Selyemút mentén – MTA-ELTE-SZTE SELYEMÚT KUTATÓCSOPORT	10
Héraklész a Selyemúton – KÓSA GÁBOR	14
A vaskengyel elterjedése a Selyemút mentén – ZIMONYI ISTVÁN	18
„Selyemutak” az Arab-öbölben – PALUCH TIBOR	24
A nyugati keresztény kultúra és térítés kínai és mongóliai emlékei a 13–14. századból – KOVÁCS SZILVIA	28
A „kék-fehér Selyemút” – F. KOMORI TÜNDE	32
◼ Kontextus	36
Nem minden római, ami fénylik – Római pénzek Jáváról – HOPPÁL KRISZTINA	36
Egy ötörök rovásírásos jóskönyv Dunhuangból – A jóslás tárgyi emlékei a Selyemúton – DALLOS EDINA	40
Egy kereskedőnép a Selyemúton: a szogdok és a <i>Buhara története</i> – SÁRKÖZY MIKLÓS	44
A Mongol Birodalom postahálózata és VIP-kártyája: a paiza – VÉR MÁRTON GERGŐ	48
◼ Lelő-hely	52
Khitan városok az örök kék ég alatt – HARMATH ANDRÁS – SZILÁGYI ZSOLT – TOLNAI KATALIN	52
Iszfahán és a Selyemút világa – SÁRKÖZY MIKLÓS	58
◼ „Fegyvert, s vitézt”	62
Római katonák (láb)nyomában – A limes-út Magyarországon – SZABÓ MÁTÉ	62
◼ Kinczsásás halottal	68
Bronzkori kincsek nyomában – STRAUB PÉTER	68
◼ Archeokaland	72
Óceánok és vulkánok népe – Az ausztronéz vándorlás régészete – F. KOVÁCS PÉTER	72
Majdnem Pompeii – A durai ásatások megindulásának kezdete és körülményei az 1920-as években – SZABADVÁRY TAMÁS	76
◼ Helló, tudomány!	82
Békés vandálok – Germán települések Északkelet-Magyarországon – SOÓS ESZTER	82
Új régészeti eredmények a muhi csata kutatásában – B. SZABÓ JÁNOS – LASZLOVSZKY JÓZSEF – NAGY BALÁZS – UHRIN DOROTTYA	88
◼ Mizújs?	92
Rövid hírek a világból – BÁCSMEGI GÁBOR	92
◼ Indiana Jones és barátai	94
A téridő vándorai – FELFÖLDI SZABOLCS – FEKETE BRIGITTA	94
Játék	96
Recept – Kenyér balkáni módra – ZAY ORSOLYA	98

